

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **P., s.r.o.**, so sídlom v B. IČO X. zastúpeného JUDr. M. M., advokátom so sídlom v B., proti povinnej **J. G.**, bývajúcej v K. **o vymoženie 281,48 € (8 480 Sk) s príslušenstvom a trovami exekúcie**, vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6 CoE 7/2010 a Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 Er 287/2004, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Prešove JUDr. Petra Straku, takto

r o z h o d o l :

Sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. P. S. **n i e j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6 CoE 7/2010 (vec Okresného súdu Humenné vedená pod sp. zn. 11 Er 287/2004).

O d ô v o d n e n i e

Predseda Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6 CoE 7/2010 predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 O.s.p., pretože nezistil dôvody pochybovať o nezaujatosti sudcu Krajského súdu v Prešove JUDr. P. S., ktoré mu tento sudca oznámil podľa § 15 ods. 1 O.s.p.

Sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. P. S. v oznámení podľa § 15 ods. 1 O.s.p. adresovanom predsedovi Krajského súdu v Prešove navrhol svoje vylúčenie z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 6 CoE 7/2010 z dôvodu, že v období od 1. septembra 2006 do 31. júla 2010 absolvoval stáž na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky. Počas jej výkonu v rámci Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách podal podnet združeniam na ochranu spotrebiteľov na zváženie príslušných návrhov na štátne orgány vo vzťahu asi k 30 nebankovým subjektom vrátane oprávneného. Podnety nemali formu rozhodnutia. Táto skutočnosť by podľa jeho názoru mohla vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti aj napriek tomu, že išlo o plnenie si

zákonných povinností vyplývajúcich z pôsobenia na stáži v pridelených veciach. Povinnú osobu nepozná, nepozná ani osoby konajúce za oprávneného, preto sa subjektívne necíti byť zaujatý.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 O.s.p.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť)

2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Explicitne je definované tzv. zákonné vylúčenie sudcu a to vtedy, ak sudca rozhodoval vec na súde nižšieho stupňa, a naopak (§ 14 ods. 2 O.s.p). V prejednávanom veci o takýto prípad nejde.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad *Piersack c. Belgicko*).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (*Boekmans c. Belgicko*). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je len (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (*Delcourt c. Belgicko*). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednáwanej veci a k účastníkom konania. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava

účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar c. Spojené kráľovstvo).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Vo veci Okresného súdu Humenné sp.zn. 11 Er 287/2004 oprávnenej P. , s.r.o. proti povinnej J. G., ide o vymoženie 281,48 € s príslušenstvom, na podklade exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica o uznaní právneho záväzku a súhlasu s jeho vykonateľnosťou povinnou podľa § 274 písm. e/ O.s.p. a § 41 ods. 2 Exekučného poriadku.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia sudcu Krajského súdu v Prešove o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší

súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

JUDr. P. S., sudca Krajského súdu v Prešove ako dôvod vylúčenia jeho osoby z prejednávania a rozhodovania vecí vidí v tom, že ako sudca vykonávajúci stáž na ministerstve spravodlivosti v rámci svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona (v príslušnej komisii) podával podnety združeniam na ochranu spotrebiteľov voči nebankovým subjektom vrátane oprávneného. Prezentovaný dôvod založený len na výkone pôsobnosti (kompetencie) vyplývajúcej zo zákona v rámci dočasného pridelenia sudcu na ústrednom orgáne štátnej správy, ktorá nemala povahu ani individuálneho správneho aktu (rozhodnutia) bez ďalšieho nesvedčí o existencii vzťahu (subjektívnej alebo objektívnej povahy) relevantného z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že JUDr. P. S. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania danej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. februára 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta